

Парламенцкая асамблея

Рада Еўропы

Дак. 15783

05 чэрвеня 2023 г.

Вырашэнне канкрэтных праблем, з якімі сутыкаюцца беларусы ў выгнанні

Даклад¹

Камітэт па пытаннях міграцыі, уцекачоў і перамешчаных асоб

Дакладчык: Поль ГАЛЬ, Люксембург, група Еўрапейскай народнай партыі

Кароткі змест

Пасля сфальсіфікаваных выбараў 9 жніўня 2020 года некалькі сотняў тысяч беларусаў, якія былі вымушаныя пакінуць сваю краіну, ратуючыся ад рэпрэсій з боку рэжыму Аляксандра Лукашэнкі, знайшлі прытулак у краінах-удзельніцах Рады Еўропы. Гэтая сітуацыя вымушанай эміграцыі пацягнула за сабой мноства выпадкаў парушэння іх асноўных правоў.

Гэты даклад разглядае шэраг праблем, з якімі сутыкаюцца беларусы ў выгнанні — ад падачы заявак на візу і легалізацыі пражывання да доступу да адукацыі, працаўладкавання і аховы здароўя. Гэтыя праблемы могуць мець сур'ёзныя наступствы ў штодзённым жыцці, у дадатак да рызыкі расправы над сваякамі, якія засталіся ў Беларусі. У дакладзе падкрэсліваецца неабходнасць адрозніваць беларусаў ад рэжыму, ад якога яны ўцяклі, і адзначаецца ключавая роля, якую адыгрываюць Святлана Ціханоўская і розныя органы, створаныя дэмакратычнымі сіламі, у тым, каб задаволіць патрэбы суайчыннікаў. Яшчэ адзін ключавы аспект, вылучаны ў дакладзе, — адраджэнне беларускай мовы і культуры як жыццёва важных элементаў суверэнітэту і неабходнасць іх падтрымкі.

Даклад адзначае, што чым геаграфічна бліжэй да Беларусі знаходзяцца краіны, якія прынялі ўцекачоў, тым больш адпаведныя ўлады імкнуцца задаволіць патрэбы беларусаў у выгнанні праз прыняцце законаў і правядзенне адпаведнай палітыкі. Даклад заклікае краіны-удзельніцы Рады Еўропы ажыццявіць, у шчыльнай кансультацыі з дэмакратычнымі сіламі, захады, якія дапамогуць беларусам лягчэй пераносіць іх выгнанне да таго часу, калі яны змогуць вярнуцца ў дэмакратычную Беларусь.

¹ Спасылка на камітэт: дак. 15593, спасылка 4680 ад 10 кастрычніка 2022 г.

Вырашэнне канкрэтных праблем, з якімі сутыкаюцца беларусы ў эміграцыі

Парламенцкая асамблея

1. Парламенцкая асамблея глыбока занепакоеная лёсам сотняў тысяч беларусаў, якія апынуліся ў эміграцыі, бо не мелі іншага выбару апроч уцёкаў ад рэпрэсіўнага рэжыму Аляксандра Лукашэнкі. Сфальсіфікаваныя прэзідэнцкія выбары 9 жніўня 2020 г. знішчылі апошнія сумненні адносна сутнасці гэтага рэжыму і паказалі яго сапраўдны характар, ператварыўшы Беларусь у турму пад адкрытым небам, дзе правы чалавека зведзеныя на нішто.
2. Асамблея нагадвае пра [рэзалюцыю 2433 \(2022\)](#) «Наступствы агрэсіі Расейскай Федэрацыі супраць Украіны: роля і адказ Рады Еўропы», у якой яна выказала сваю рашучасць «узмоцніць сваё ўзаемадзеянне з беларускай грамадзянскай супольнасцю, праваабаронцамі, незалежнымі журналістамі, навуковымі коламі і дэмакратычнымі сіламі, якія паважаюць каштоўнасці і прынцыпы Арганізацыі».
3. Асамблея ўражаная стойкасцю, мужнасцю і рашучасцю беларусаў у выгнанні, якія змагаюцца за перамогу дэмакратыі ў сваёй краіне. Асамблея ўсведамляе, што новая перашкода ў гэтым змаганні паўстала 24 лютага 2022 г. з шырокамаштабнай агрэсіяй Расейскай Федэрацыі супраць Украіны, у якой бярэ актыўны ўдзел рэжым Лукашэнкі. Асамблея шкадуе аб тым, што чым больш часу праходзіць з 9 жніўня 2020 г. — дня, калі Лукашэнка фактычна прайграў выбары, — тым на даўжэйшы час адсоўваецца вяртанне беларусаў, якія апынуліся ў выгнанні.
4. Асамблея вельмі ўражаная працай і ініцыятывамі офісу Святланы Ціханоўскай і Аб'яднанага пераходнага кабінета Беларусі, якія накіраваныя на аказанне суайчыннікам тых паслуг, у якіх рэжым ім наўмысна адмаўляе.
5. Асамблея прызнае, што беларускі народ нельга атаясамліваць з рэжымам Лукашэнкі, і ўважае, што беларусы ў выгнанні не павінны зазнаваць дыскрымінацыі з-за ўдзелу гэтага рэжыму ў вайне супраць Украіны.
6. Асамблея падкрэслівае, што большасць беларусаў, якія былі вымушаныя пакінуць сваю краіну ў кантэксце прэзідэнцкіх выбараў 2020 года, маюць адзінае жаданне: вярнуцца ў дэмакратычную Беларусь. Таму важна, каб краіны, якія прынялі беларусаў, рабілі ўсё магчымае, каб забяспечыць ім легальнае пражыванне і годныя жыллёвыя ўмовы ў адпаведнасці з іх асноўнымі правамі, гарантаванымі Еўрапейскай канвенцыяй па правах чалавека (ETS № 5) і іншымі адпаведнымі інструментамі Рады Еўропы, у чаканні ўсталявання дэмакратычнага рэжыму ў Беларусі.
7. Асамблея глыбока абураная тым, што рэжым Лукашэнкі працягвае аказваць ціск на тых, хто пакінуў краіну, у прыватнасці, адмаўляючы сваім грамадзянам у консульскіх паслугах і пагражаючы іх бяспецы.
8. Асамблея адзначае, што ў той час як многія еўрапейскія краіны адкрылі свае межы для беларусаў, чым бліжэй да Беларусі знаходзяцца гэтыя краіны, тым лепш яны разумеюць становішча ўцекачоў.
9. Асамблея ўхваляе намаганні Літвы і Польшчы знайсці прававыя і практычныя рашэнні, каб прыняць беларусаў-ўцекачоў, і адзначае, што можна зрабіць яшчэ больш.
10. Асамблея шкадуе, што столькі бар'ераў і перашкод усё яшчэ існуюць для тых, хто апынуўся за мяжой, і перакананая, што лепшае веданне сітуацыі ў Беларусі і палітычная воля — неабходныя перадумовы для прыняцця мер, якія максімальна аблегчаць цяжкасці знаходжання ў эміграцыі.
11. Асамблея заклікае дзяржавы-ўдзельніцы прызнаць, што ўнікальная сітуацыя, у якой апынуліся беларусы ў выгнанні, патрабуе нестандартных рашэнняў, каб гарантаваць, што яны будуць жыць як мага больш свабодна да таго часу, калі яны змогуць вярнуцца ў дэмакратычную Беларусь.

² *Дэбаты ў Асамблеі 20 чэрвеня 2023 г. (16-е паседжанне) (гл. дак. 15783, даклад Камітэта па пытаннях міграцыі, ўцекачоў і перамешчаных асоб, дакладчык: Поль Галь). Тэкст, прыняты Асамблеяй 20 чэрвеня 2023 г. (16-е паседжанне).*

12. Асамблея вітае стварэнне Камітэтам міністраў кантактнай групы па супрацоўніцтве паміж Радай Еўропы і беларускімі дэмакратычнымі сіламі і грамадзянскай супольнасцю. Гэтая мадэль супрацоўніцтва *sui generis*, упершыню створаная міжнароднай арганізацыяй з удзелам беларускіх дэмакратычных сіл, накіраваная на выкарыстанне падтрымкі і досведу Арганізацыі для ўмацавання беларускага дэмакратычнага грамадства ў адпаведнасці з асноўнымі каштоўнасцямі Рады Еўропы. Асамблея таксама радая вітаць прадстаўнікоў беларускіх дэмакратычных сіл у працы сваіх камітэтаў паводле рашэння Бюро Асамблеі.
13. Асамблея ўпэўненая, што надышоў час перавесці ў дзеянне палітычную падтрымку, якой беларускія дэмакратычныя сілы карыстаюцца сярод краін-удзельніц, і што захады, якія робяцца супраць рэжыму Лукашэнкі, не павінны закранаць людзей, якія змагаюцца супраць гэтага рэжыму.
14. Асамблея перакананая, што, каб забяспечыць поўную павагу да правоў чалавека беларусаў, пакуль яны знаходзяцца ў выгнанні, і, у канчатковым выніку, каб паспрыяць пераходу іх краіны да дэмакратыі, дзяржавы-ўдзельніцы Рады Еўропы павінны ажыццявіць адносна простыя і недарагія меры ў межах сваёй юрысдыкцыі для гэтых асоб.

Легальны ўезд і пражыванне

15. Пры выкананні візавых патрабаванняў і забеспячэнні неабходных мер праверкі бяспекі, дзяржавы-удзельніцы павінны імкнуцца трымаць свае межы адкрытымі для тых, хто ўцякае ад рэжыму Лукашэнкі, прымаючы, сярод іншых, наступныя меры:
 - 15.1. выдача гуманітарных віз ва ўсіх амбасадах і консульствах, якія яшчэ працуюць у Мінску, і пашырэнне правоў на атрыманне такіх віз на сваякоў палітвязняў;
 - 15.2. стварэнне і забеспячэнне магчымасці выдачы віз краін Еўрапейскага Звязу ў тых краінах-удзельніцах, у якіх для грамадзян Беларусі не патрабуецца віза, без патрабавання дазволу на жыхарства ў гэтых краінах;
 - 15.3. выдача шматразовых шэнгенскіх віз для сваякоў беларусаў у выгнанні, якія прыязджаюць іх наведаць на кароткатэрміновай і часовай аснове;
 - 15.4. выдача больш працяглых шматразовых віз, якія будуць выкарыстоўвацца ў якасці запаснога варыянту для тых, хто знаходзіцца пад пагрозай арышту ў Беларусі. Абавязак па выяўленні і распазнанні асоб, якія падвяргаюцца гэтай рызыцы, ускладаецца на Аб'яднаны пераходны кабінет Беларусі. Дакладна вызначаныя крытэрыі павінны быць распрацаваныя Кабінетам сумесна з партнёрамі з дзяржаў-удзельніц.
16. Дзяржавы-ўдзельніцы таксама павінны спрыяць правядзенню экспертных перамоваў паміж сваімі міграцыйнымі органамі і адпаведнымі прадстаўнікамі беларускіх дэмакратычных сіл у выгнанні, каб знаходзіць прагматычныя рашэнні праблем па меры іх узнікнення.
17. Дзяржавы-ўдзельніцы заахвочваюцца рабіць адпаведныя захады, каб забяспечыць празрыстасць у працэсе прыняцця няўрадавымі арганізацыямі (НУА) рашэнняў па выдачы рэкамендацый у падтрымку візавых заявак або працэсу легалізацыі.
18. Дзяржавы-ўдзельніцы павінны як мага хутчэй распрацаваць прававыя інструменты, якія дазваляюць легалізаваць знаходжанне беларусаў у эміграцыі, калі такія інструменты яшчэ не створаныя.
19. Асамблея прызнае важнасць захавання псіхалагічнай раўнавагі і пачуцця бяспекі для тых, хто не па сваёй волі або гвалтоўна мусіў пакінуць свой дом, і заклікае дзяржавы-ўдзельніцы забяспечыць доўгатэрміновую легалізацыю для беларусаў у выгнанні, пазбегнуўшы такім чынам непатрэбных перашкод і стрэсу.
20. Каб падтрымаць працу сваіх адпаведных міграцыйных служб, дзяржавам-удзельніцам прапануецца падрыхтаваць інфармацыйны бюлетэнь па Беларусі і забяспечыць для сваіх супрацоўнікаў праграму па вывучэнні фактычнай сітуацыі ў краіне, каб дапамагчы ім прымаць аперацыйныя і абгрунтаваныя рашэнні па асобных справах.

Свабода перасоўвання

21. Дзяржавам-удзельніцам прапануецца ў супраць з Еўрапейскай камісіяй знайсці адэкватныя рашэнні, каб дазволіць беларусам у выгнанні падарожнічаць у межах Еўрапейскага Звязу, у прыватнасці, шляхам сістэматызацыі выкарыстання «пашпарта замежніка» і/ці шляхам працягу прызнання пашпартаў Рэспублікі Беларусь, тэрмін дзеяння якіх скончыўся.

22. Асамблея таксама запрашае дзяржавы-ўдзельніцы ў шчыльнай супрацы з Еўрапейскай камісіяй і Міжнароднай арганізацыяй грамадзянскай авіяцыі (ICAO) абмеркаваць з адпаведнымі прадстаўнікамі беларускіх дэмакратычных сіл у выгнанні магчымасць выдачы пашпартаў для грамадзян Беларусі ў выгнанні, якія будуць прызнаныя дзяржавамі-ўдзельніцамі.

Бяспека

23. Асамблея падкрэслівае, што пазбаўленне грамадзянства не павінна прыводзіць да безграмадзянства і што, нават калі Беларусь не з'яўляецца ўдзельніцай канвенцыі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый аб безграмадзянстве, усе дзяржавы павінны выконваць прынцыпы міжнароднага права і заканадаўства аб правах чалавека; нагадвае, што Беларусь прыняла рэкамендацыю Грузіі ў рамках трэцяга цыклу Універсальнага перыядычнага агляду ААН; і адзначае, што Беларусь паабяцала далучыцца да абедзвюх канвенцый Арганізацыі Аб'яднаных Нацый аб безграмадзянстве на Сегменце высокага ўзроўню па праблеме безграмадзянства ў 2019 г. З увагі на вышэйсказанае, Асамблея настойліва заклікае дзяржавы-ўдзельніцы зрабіць усё магчымае, каб прызнаць важнасць усталявання працэдур вызначэння безграмадзянства, якія, у сваю чаргу, забяспечаць абарону асобам, якія засталіся без грамадзянства, у тых дзяржавах, дзе яны знаходзяцца.

24. Праз тое, што зварот у беларускае консульства, напрыклад, для атрымання даведкі аб несудзімасці, неабходнай для працэсу легалізацыі або для падаўжэння тэрміну дзеяння пашпарта, можа прывесці да рэпрэсій або пагроз у дачыненні да сваякоў заяўнікаў, якія засталіся ў Беларусі, або да саміх заяўнікаў, дзяржавам-ўдзельніцам настойліва рэкамендуецца не патрабаваць дакументаў, якія можна атрымаць толькі праз афіцыйныя беларускія каналы.

25. Дзяржавы-ўдзельніцы павінны ўстрымлівацца ад экстрадыцыі беларускіх грамадзян у выгнанні на падставе «чырвоных паведамленняў» Інтэрполу, зробленых на запыт рэжыму Лукашэнкі, з увагі на выкарыстанне гэтым рэжымам крымінальнага пераследу ў палітычных мэтах. У сумнеўных выпадках ім прапануецца спраўджаць запыты Інтэрполу з Беларусі праз Упраўленне па аднаўленні законнасці і правапарадку Аб'яднанага пераходнага кабінету Беларусі, у склад якога ўваходзяць былыя супрацоўнікі праваахоўных органаў, звольненыя па палітычных матывах, і якія, такім чынам, валодаюць неабходнай кваліфікацыяй, досведам і доступам да баз дадзеных.

26. Асамблея занепакоеная тым, што інфармацыя, перададзеная еўрапейскімі банкамі беларускім банкам, выкарыстоўвалася беларускімі спецслужбамі для пераследу праваабаронцаў у Беларусі. Асамблея заклікае дзяржавы-ўдзельніцы заахвочваць прыватны сектар у сваёй дзейнасці звяртаць належную ўвагу на пытанні правоў чалавека і праяўляць неабходную належную абачлівасць, каб абараніць беларускіх праваабаронцаў, якія з'яўляюцца кліентамі прадпрыемстваў прыватнага сектара, ад рызыкі далейшага пераследу ў выніку іх аперацый або абмену інфармацыяй. Акрамя таго, дзяржавы-ўдзельніцы павінны зрабіць усё магчымае, каб не даць рэжыму Лукашэнкі магчымасць злоўжываць мерамі міжнароднага супрацоўніцтва па пытаннях злачыннасці ў якасці дадатковага інструмента для рэпрэсій.

27. Увогуле, дзяржавы-ўдзельніцы не павінны разглядаць Беларусь як бяспечную краіну. Ім прапануецца накіраваць пракурору Міжнароднага крымінальнага суда лісты-рэкамендацыі, якія б выказвалі іх занепакоенасць сітуацыяй у Беларусі і прасілі адказу на паведамленне, накіраванае ў адпаведнасці з пунктам 2 артыкула 15 Рымскага статута Міжнароднага крымінальнага суда пад назвай «Сітуацыя ў Беларусі/Літве/Польшчы/Латвіі і Украіне: злачынствы супраць чалавечнасці ў выглядзе дэпартацыі і пераследу» 19 траўня 2021 г. Міжнароднай арганізацыяй па правах чалавека, Нарвежскім Хельсінкскім камітэтам, Global Diligence LPP і Truth Hounds.

Дэмакратычныя сілы ў выгнанні

28. З улікам таго, якую вялізную ролю могуць адыгрываць Народныя амбасады Беларусі, асабліва ў якасці каналаў сувязі з нацыянальнымі ўладамі, Асамблея цвёрда перакананая, што дзяржавы-ўдзельніцы павінны наладзіць з імі працоўныя адносіны як з прадстаўнікамі дэмакратычнай Беларусі і прадугледзець для іх падтрымку ў выглядзе арганізацыйнай, інфармацыйнай і матэрыяльнай дапамогі, з мэтай развіцця іх кампетэнцый і жыццяздольнасці.

29. Асамблея настойліва заахвочвае парламенты тых дзяржаў-ўдзельніц, якія яшчэ не зрабілі гэтага, стварыць парламенцкую групу сяброўства для стварэння сеткі для абмену найлепшымі ідэямі і практыкай падтрымкі беларусаў у выгнанні. Асамблея перакананая, што такая сетка таксама спрыяла б дыялогу з беларускімі дэмакратычнымі сіламі ў выгнанні, у тым ліку з офісам Святланы Ціханоўскай, Аб'яднаным пераходным кабінетам Беларусі і Каардынацыйнай радай.

30. Асамблея таксама запрашае дзяржавы-ўдзельніцы вылучыць сродкі і зрабіць свой унёсак у дзейнасць, узгодненую ў рамках Кантактнай групы Рады Еўропы па Беларусі, у прыватнасці, выкарыстоўваючы крокі, прапанаваныя Сакратарыятам Асамблеі ў раздзеле «Умацаванне палітычнага дыялогу».

Падтрымка грамадзянскай супольнасці

31. Асамблея перакананая ў неабходнасці стварэння ўмоваў для забеспячэння ўстойлівасці арганізацый беларускай грамадзянскай супольнасці ў выгнанні, у прыватнасці шляхам прадстаўлення ім інструментаў і сродкаў для мабілізацыі сваіх суайчыннікаў у выгнанні, ажыццяўлення іх дзейнасці і захавання бачнасці. Асабліва гэта тычыцца арганізацый, якія займаюцца развіццём і ўмацаваннем беларускай мовы і культуры.

32. Падкрэсліваючы ролю, якую адыгрывае Экспертная рада па заканадаўстве аб няўрадавых арганізацыях Канферэнцыі міжнародных няўрадавых арганізацый Рады Еўропы (Канферэнцыя МНУА) у падтрымцы свабоды асацыяцыі у Еўропе, Асамблея настойліва рэкамендуе дзяржавам-ўдзельніцам запытваць меркаванні Экспертнай рады аб мерах, якія шкодна ўплываюць на дзейнасць беларускіх НУА ў выгнанні, і прымаць адпаведную палітыку.

33. Асамблея таксама заахвочвае сябраў Канферэнцыі МНУА супрацоўнічаць і дапамагаць беларускім НУА ў выгнанні.

Падтрымка адвакатаў у выгнанні

34. У кантэксце рэпрэсій, з якімі сутыкаюцца юрысты ў Беларусі, і ў сувязі з тым, што многія адвакаты знаходзяцца ў выгнанні за мяжой, Асамблея заклікае прызнаць Беларускаю асацыяцыю адвакатаў правоў чалавека арганізацыяй, якой давярэецца прасоўванне і абарона правоў чалавека адвакатаў, пазбаўленых права займацца сваёй прафесіяй у Беларусі, і павышэнне ўзроўню і даступнасці юрыдычнай дапамогі.

Доступ да адукацыі і культуры

35. Асамблея прызнае, што дзеці могуць пацярпець ад вымушанага выгнання іх бацькоў, і ў сувязі з гэтым заахвочвае краіны, якія прымаюць уцекачоў, неадкладна інтэграваць беларускіх дзяцей і працаваць над умацаваннем іх нацыянальнай самасвядомасці і культуры. Асамблея нагадвае пра актуальнасць інструментаў моўнай адукацыі і моўнай інтэграцыі дзяцей, распрацаваных Радай Еўропы, якія могуць быць выкарыстаныя для дапамогі ў працэсе інтэгравання новапрыбылых беларускіх дзяцей у звычайныя класы. У той жа час Асамблея таксама падтрымлівае стварэнне беларускамоўных класаў у школах, дзе ёсць дастатковая колькасць беларускіх дзяцей, адкрытых для прадстаўнікоў беларускай нацыянальнай меншасці, гэтак і для тых, хто прыбыў нядаўна.

36. Асамблея, уражаная аднаўленнем цікавасці да беларускай мовы і культуры, рашуча падтрымлівае ініцыятывы арганізацый грамадзянскай супольнасці па захаванні і ўмацаванні беларускай мовы і культуры сярод прадстаўнікоў г. зв. «старой» дыяспары і тых, хто прыбыў зусім нядаўна. Таму Асамблея настойліва заахвочвае дзяржавы-ўдзельніцы садзейнічаць стварэнню выдавецтваў, якія працуюць на беларускай мове, выкладанню беларускай мовы і культуры ва ўніверсітэтах і распрацоўцы новых інструментаў для падтрымкі пашырэння беларускай мовы і культуры сярод тых, хто знаходзіцца ў эміграцыі, а таксама ў межах Беларусі. Асамблея ўважае, для беларускай дзяржаўнасці крытычна важна, каб яе культура і мова зноў занялі сваё належнае месца.

37. З увагі на тое, што ў апошнія гады ў Беларусі адбываецца наступ на акадэмічную свабоду, Асамблея будзе вітаць стварэнне навуковага часопіса для ліберальна настроеных навукоўцаў як у выгнанні, так і ў Беларусі, які будзе індэксавацца ўплывовымі базамі дадзеных цытавання, такімі як Scopus, Web of Science або Google Scholar.

38. Асамблея прызнае ролю Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэту, які з 2005 г. знаходзіцца ў выгнанні ў Вільні, — адзінага беларускага ўніверсітэту, які можа працаваць на грунце акадэмічнай свабоды і далучанасці да еўрапейскіх каштоўнасцей. Асамблея запрашае дзяржавы-ўдзельніцы і Еўрапейскі Звяз надалей падтрымліваць гэтую ўстанову і адкрываць новыя магчымасці для таго, каб яна працягвала развіваць творчае, свабоднае і крытычнае мысленне сярод беларускіх студэнтаў і была здольная прыцягваць навукоўцаў і студэнтаў з краін Усходняга партнёрства.

39. Асамблея разумее важнасць тэрміналогіі і належнай транслітарацыі з беларускай мовы і настойліва рэкамендуе дзяржавам-ўдзельніцам правільна транслітараваць усе тэрміны, якія тычацца Беларусі.

Доступ да фінансавых паслуг і эканамічная дзейнасць

40. З увагі на тое, што прыватныя асобы, прадпрыемствы і арганізацыі грамадзянскай супольнасці сутыкаюцца з цяжкасцямі пры адкрыцці банкаўскага рахунку ў некаторых дзяржавах-удзельніцах, Асамблея просіць, каб дзяржавы-удзельніцы заахвочвалі свае банкі праводзіць адрозненне паміж рэжымам Лукашэнкі і людзьмі, якія ўцяклі ад гэтага рэжыму. Гэта можа быць дасягнута, у прыватнасці, шляхам правядзення працэдуры *due diligence* «Ведай свайго кліента» належнымі і адпаведнымі структурамі, прызначанымі беларускімі дэмакратычнымі сіламі ў выгнанні.
41. Асамблея заахвочвае ўрад Украіны супрацоўнічаць з беларускімі дэмакратычнымі сіламі ў выгнанні, асабліва з Аб'яднаным пераходным кабінетам Беларусі, каб правесці дэталёвыя праверкі банкаўскіх рахункаў беларусаў, якія знайшлі прытулак ва Украіне, і, у выпадку станоўчага выніку такіх праверак з пункту гледжання нацыянальнай бяспекі Украіны, перайсці да разблакавання 50-ці астатніх банкаўскіх рахункаў, якія ў дадзены момант недаступныя для іх уласнікаў.
42. Асамблея вітае той факт, што многія прадпрыемствы здолелі пераехаць з Беларусі, у прыватнасці, у Грузію, Літву і Польшчу, але адзначае, што ў гэтай сферы ўсё яшчэ застаюцца цяжкасці. Асамблея заахвочвае рабіць захады, якія змогуць аблегчыць працэсы перадачы, акрэдытацыі, набыцця, доступу да крэдытаў, доступу да аўдытарскіх паслуг і г.д. У гэтым кантэксце яна ўважае, што праграма Poland Business Harbour («Польшча. Гавань для бізнесу») можа служыць перспектыўнай практыкай для пераймання іншымі дзяржавамі-удзельніцамі. У канчатковым выніку, Асамблея верыць, што гэтыя прадпрыемствы, незалежна ад таго, ці працуюць яны ў сферы інфармацыйных тэхналогій, рознічнага гандлю, лагістыкі, дробных паслуг або будаўніцтва, калі ім дазволіць функцыянаваць і плаціць падаткі, зрабяць унёсак у эканоміку тых краін, дзе яны знаходзяцца, і паспрыяюць намаганням гэтых дзяржаў належным чынам прыняць беларусаў, якія знайшлі ў іх прытулак ад рэпрэсій і гвалту.